

Zatvorska priča: Poseta

Prethodno poglavlje: [Zatvorska priča: Trkelj](#)

U svakom zatvoru, bio on istražni ili za izdržavanje kazne, robovima su omogućene posete. Broj poseta i njihovo trajanje variraju od zatvora do zatvora i u zavisnosti od tretmana koji robijaš ima (ako je u pitanju izdržavanje kazne, jer u istrazi nema tretmana). U CZ-u pritvorenicima imaju pravo na dve posete mesečno i one mogu biti zatvorenog tipa, otvorenog tipa, od 30 minuta i od 60 minuta.

U posetu robijašima u CZ može da dolazi samo najbliža familija – roditelji, braća, sestre, deca, supruga. Uz posebno odobrenje sudije, robijašu može da dolazi u posetu i devojka, vodeći se kao „nevenčana supruga“, uz potvrdu overenu u opštini, u prisustvu dva svedoka koji potvrđuju da je stvarno nevenčana supruga tog i tog lica. Za svaku posetu, oni koji u nju idu moraju da traže dozvolu u Palati nepravde, od sudije. To znači da tip posete i njeno trajanje direktno zavise od raspoloženja sudije i od toga kakva se priča ispriča sudiji. Standardna poseta, koju svaki sudija mora da odobri, jeste zatvorena poseta od pola sata. Postoji još i mogućnost vanredne posete, za koju je potrebno složiti posebnu priču sudiji, na primer „sestra hoće da vidi brata kojeg nije videla mesecima“, ili nešto slično.

Uz posetu, robijaši imaju pravo na dva paketa mesečno, koji zvanično imaju neko ograničenje u kilaži za koje niko ne zna koliko je, jer se u stvari samo odeća i pribor za higijenu meri, a hrana se ni ne meri, tako da ljudi komotno dobijaju u paketu i po 15-20 kila hrane. To je jedna od retkih dobrih stvari u CZ-u za one koji nemaju ručkove spolja tokom nedelje. Njima porodica za posetu u paketu donese ogromnu količinu hrane, koja im potraje bar nedelju dana.

Kada neki robijaš ima posetu, pub koji radi na centralnom

hodniku tog sprata javlja pubu koji radi na tom bloku da taj i taj robijaš iz te i te sobe ima posetu. Onda tom robijašu pub koji radi na bloku najavljuje da ima posetu i da se spremi. Rob tad ima 2-3 minuta vremena da se spremi, što je jako malo, ali većina likova zna kog će dana imati posetu, jer su se sa svojim dogovorili još na prethodnoj poseti, tako da su robijaši uglavnom spremni kada ih pub pozove na posetu i već imaju spakovane stvari koje izbacuju svojim, tj. prljav veš. Nakon što se robijaš spremi i izađe iz sobe, odlazi do vrata od bloka gde ga pub pretresa, ulazi na centralni hodnik i tu čeka da po njega dođe pandur koji vodi robove na posetu. Pandur koji vodi na posetu ide od bloka do bloka i skuplja robijaše kojima je neko došao u posetu i onda ih sve zajedno vodi na „nulu“ na posetu.

Prostorije za posete su zapravo mali hodnici dužine po 10-12 metara, u kojima se sa jedne strane nalazi desetak stolica bez naslona, prikovanih za pod, potom ide stakleni zid i pult sa slušalicama koji deli hodnik na dva manja uska hodnika, a sa druge strane je identičan hodnik sa malo širim, kao, klupicama za posetioce. Robijaši ulaze u jedan od tih „hodnika“ za posete, kojih ima bar 3-4 komada za zatvorenu posetu i bar jedan poseban hodnik za otvorene posete, pošto su one dosta ređe. Pre nego što robijaš uđe na posetu, na jednom drugom, dosta dugačkom hodniku gde se nalaze vrata „paketnog odeljenja“, on kese sa stvarima, koje vraća kući (najčešće crni džakovi za đubre) predaje slobodnjaku koji radi na paketnom, a ovaj to dalje predaje sve do posetilaca. Naravno, robijaš mora da na kese zalepi papir sa svojim podacima kako bi oni stigli do njegove porodice.

Sad ću uzeti kao primer najčešći tip posete koju sam imao. To je zatvorena poseta od 30 minuta. Uvode nas desetak u taj hodnik za posete, svako bira gde će da sedne, to je nebitno, i onda svi čekamo par minuta, dok pubovi jave porodicama gde treba da uđu. Oni ulaze, svako pogledom traži onog kome je došao u posetu, kao što i svaki rob traži svoje posetioce.

Ugledali su me, dolaze do mene, sedaju na klupu ispred mene, podižu slušalicu, počinjemo priču, uvek prvo majka desetak minuta pita kako sam, da li sam dobro, da li sam zdrav, da li imam neke probleme, kako psihički podnosim robiju, da li imam sve što mi treba, kad želim sledeću posetu, i slično. Posle majke, devojka dvadesetak minuta, kojih je uvek premalo, ni blizu dovoljno da se ispričamo. I majka i devojka se trude da budu vesele, mada znam da nisu. Gledam ih kroz to odvratno, prljavo staklo koje nas razdvaja, i jebeno ne mogu da verujem da smo toliko blizu a toliko daleko, da nas razdvaja jedan centimetar stakla. Koliko god sam se uvek radovao poseti, toliko i nisam želeo da je imam, jer sam uvek znao da ću se na kraju vratiti u sobu ili depresivan ili nadržkan. Na kraju svake posete sam imao trostruko izmešano osećanje – osećanje sreće što sam video ljude koje volim, osećanje tuge što ih vidim samo pišljivih 30 minuta i osećanje besa što sam zatvoren negde protiv svoje volje, poput divlje životinje u kavezu zoološkog vrta, a ljudi dolaze da vide tu životinju, samo što u ovom slučaju „životinje“ posećuju ljudi koji ih vole. Ljudima na slobodi je jako teško dočarati to odvratno osećanje – daju ti nešto lepo na pola sata i onda ti to uzmu sa onim stavom „ti si niko i ništa, mi smo svemogući, moraš da nas slušaš ili ćemo ti sve oduzeti“. Kad na kraju posete pandurska stoka vikne „završeno!“, robijaša obuzima čist bes, jer ko je taj pub koji kurac da bilo kome određuje koliko će dugo da bude sa ljudima koje voli, ko je on da mu sve to uzme!

Većini robova koji imaju posetu, dolaze majka i (ako je imaju) devojka/supruga, a to bedno staklo im brani da zagrle čoveka kog posećuju. Međutim, postoji i ta otvorena poseta, koju neke sudije daju lagano, a neke sudije je daju užasno retko, kao da je od zlata. Neke sudije zahtevaju neko posebno objašnjenje da bi odobrili otvorene posete, a neke sudije imaju šablon za davanje poseta. Na primer daju jednu zatvorenu pa jednu otvorenu, ili dve zatvorene pa jednu otvorenu. Neke sudije daju otvorenu posetu samo kada robijašu dolaze deca, i te otvorene posete se ne odvijaju u hodniku za otvorene posete

(gde kao i u hodniku za zatvorene posete ima po deset klupica, ali nema stakla na sredini, već pult sa pregradama gde robijaš može da ima fizički kontakt sa posetiocima), već u posebnim sobama na prvom spratu, skroz na kraju centralnog hodnika, koje inače služe za veštačenja i saslušanja. U tim sobama robijaš može tih 30 ili 60 minuta da provede na miru sa detetom i porodicom bez da ga iko nadgleda.

Poseta kao takva, kojeg god tipa bila, jako je značajna da bi se održao moral pritvorenika, jer koliko god da se rob smori na kraju posete, kasnije mu ipak bude jako drago što je proveo bar malo vremena sa ljudima koji ga vole i koji mu žele dobro. U CZ-u ima puno likova koji nemaju posete i niko im ne šalje pisma. Mogu samo da zamislim koliko se ti ljudi užasno osećaju što nikom nije stalo do njih i što im niko ne pruža podršku u jednoj od težih životnih situacija u kojoj se čovek može naći. Kad god bih pomislio na te tipove, shvatio bih da imam sreće što imam ljude koji mi dolaze u zatvor u posetu.

Posle svake posete sledi povratak u sobu – povratak u jednu sumornu paralelnu stvarnost, paralelnu sa stvarnošću koja se nalazi izvan zatvorskih zidina. Rob se vraća u sobu, a posetioci se vraćaju u svoju stvarnost u kojoj je 90% stvari daleko od idealnog, ali im je ipak mnogo jebeno bolje nego unutra.

Sledeće poglavlje: [Zatvorska priča: Arhitektura represije](#)